

KRATT

Nr. 25

PÜHAPÄEVAL, 5. JUULIL 1936

XII AASTAKÄIK

Papagoi

Nõukogude Vene kirjanik A. Lagin

Läbi laia turuplatsi unise rahu käis äkki militsionääri hele vile. Kohe seejärel kargas noor kodanik, aastat kolmeist, esile kaubalaudade varjust, kus kolhoosnikud müütasid oma redist, ning pistis ülepeakaela jooksu, hoides kahe käega mingit linnupuuri. Poisike pagas nii kiiresti, et raske oli määratella, mis elukas, kangesti kirevat värvi, ta puuris pöörles. Põgneiku kannul tormas raskesti hingeldades militsionäär, keegi müüja pudukauplusest ja lugemata hulk vabatahtlikke rahva hulgast. Miilitsamees aina vilistas. Kauplustest jooksis abivalmis inimesi poisikesele risti teele ette. Kõik karjusid usinasti: „Võtke varas kinni!“

Oli palav suvine päev. Päike kõrvetas ägedasti. Säras mitmetuhandelise elanikkonnaga linna kohal, võimetu turu põliste lompide vastu.

Palavus nõrgendas tagaajajate energiat ja tahet, lombid sundisid neid põikama siia-sinna, kuna aga põgenik, kes ei hoolinud enam millestki, virutas otse läbi kõigest, mis oli ees. Siiski ta oleks nabitud kinni, poleks miilitsamees äkki komistanud ja prantsatanud kõhuli. Kõik ruttasid aitama teda üles. Sellest imevähikesest ajakulust aga oli noorele kurjategijale küllalt, et heita käest segav puur, karata üle kõrge plangu ja kaduda teadmata kuhu.

„See lind on papagoi,“ ütles müüja pudukauplusest. „Niisugused elavad soojalmaal, näiteks Indias.“

„Puur siia!“ lausus miilitsamees karmilt ja sammus minema.

Miilitsajaoskonnas oli jahe ja igav. Mingi joobnud kodanik, kes ootas protokolli koostamist, üritas lüüa mütsiga vastu lillepotti, mis oli pandud aknalauale ilu mõttes. Kojamees, kes oli toonud joodiku jaoskonda, hoidis teda kinni ja sosistas kurjaennustavalt:

„Katsu aga puutuda. See on miilitsa oma, maksad kinni kolmekordselt.“

Korrapidaja, heites ükskõikse pilgu miilitsamehele ja rohelisele puurile, kus oli papagoi, elavnes ilmselt:

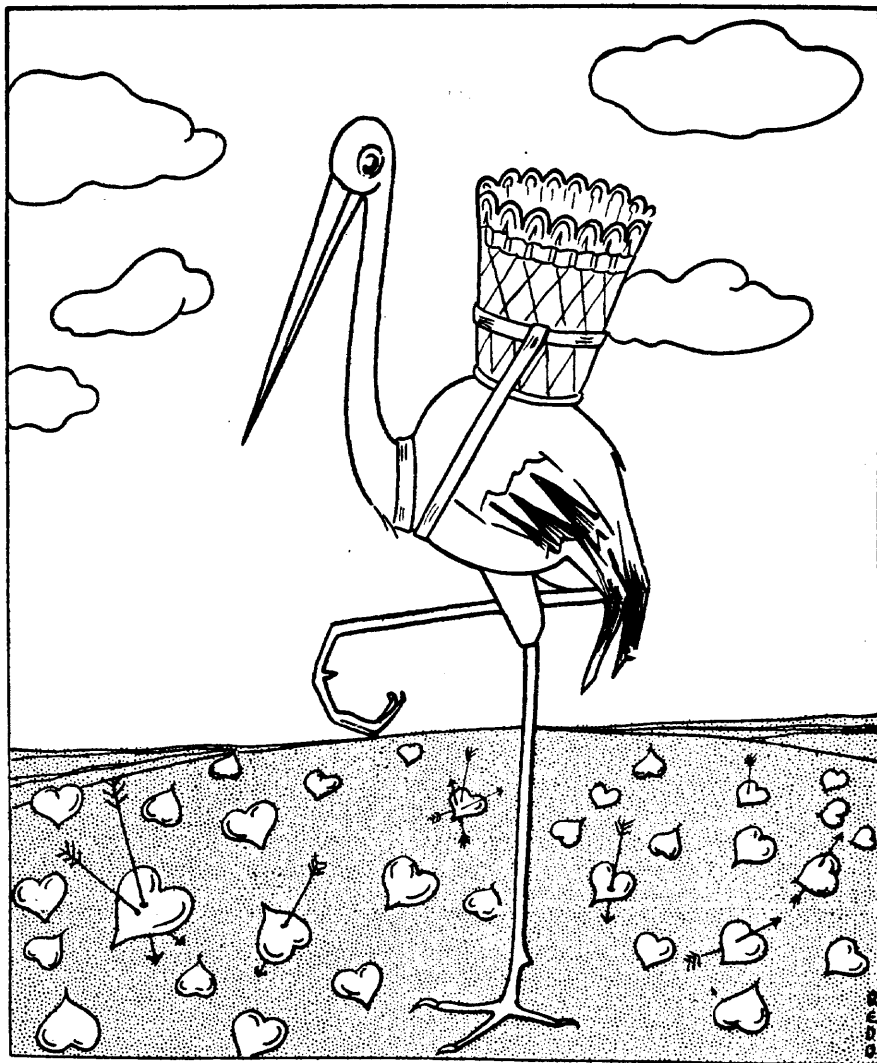
„Anna siia, see on ju papagoi.“

Papagoi lebas puuri põhjas, olles pool-surnud hirmust ja porist, millega olid määritud ta pea, silmad ja imeliselt värviline sulestik.

„Kelle papagoi see on?“ huvitus korrapidaja.

„Võeti ära tundmata vargalt, seltsimees korrapidaja. Turul. Keegi kodanik pidas lindu papagoiks. Küsis poisikeselt: „Kust sa said sellise tore-

PÄRAST HÕIMUPÄEVI

Kurg: „Südameid on igatahes jäänud siia päris kenake kogu!..“

da linnu, pealegi niisuguses puuris?“ Poiss aga pani putku. Meie teda muidugi kätte ei saanud, aga linnu võtsime ära.“

Neid, kes pidasid papagoisid, ei olnud l'nnas nii palju, et oleks osutunud võimalikuks leida kätte linnuomanik. Korrapidaja hakkaski, kutsudes miilitsamehe appi, koostama nende tuntud isikute nimistut, kes pidasid eksootilisi linde.

„Eeskätt,“ ütles ta, „paneme kirja Fedosejevi, pumbamaja juhataja.“

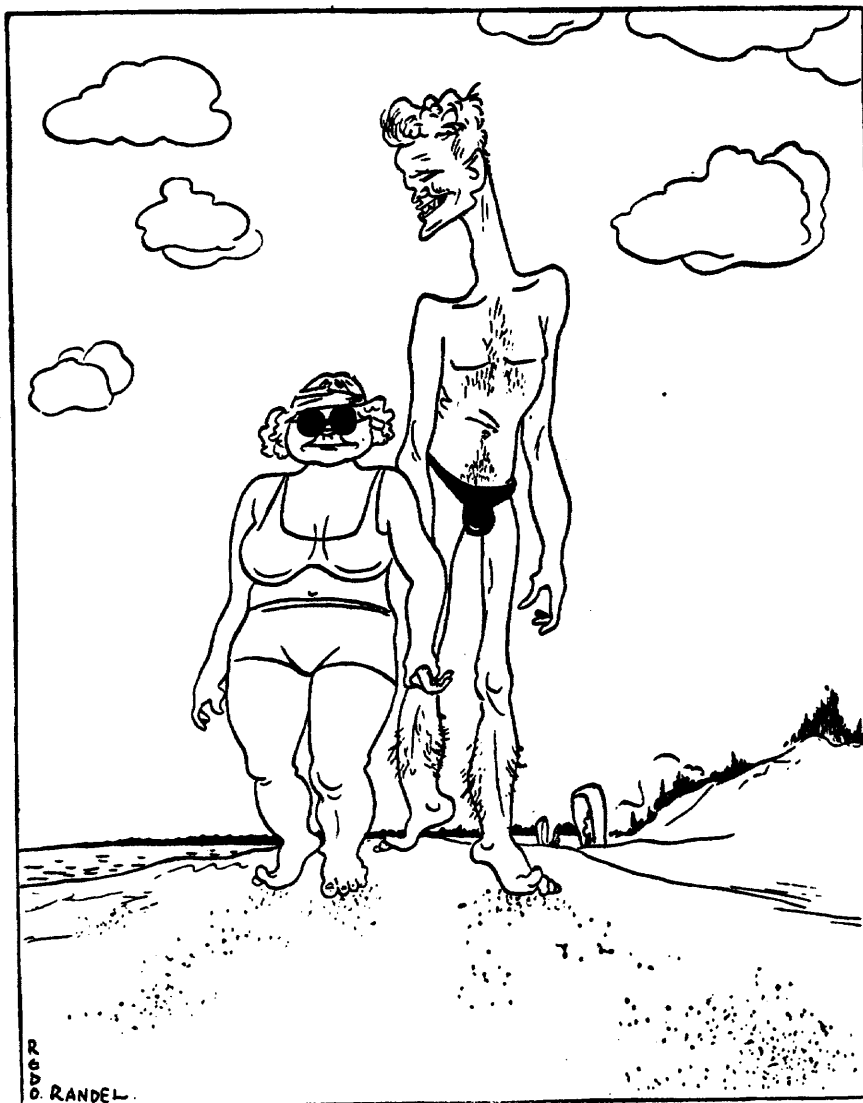
Nimekirjas oli juba üheksa inimest, kui papagoi, kes oli jõudnud pesta puh-taks mudast, lehvitas tiibu ja lausus mehise häälega:

„See on sigadus.“

„Kae,“ rõõmustasid juuresviibijad, „kõneleb.“

„Kes on siin peremees? Kes on siin peremees? Mina olen peremees!“ lobi-ses papagoi, pöörates väljakutsuvalt igasse kanti oma kongisninalist pead, edevalt helerohelise tutiga.

KUURORDIS

„On teil siin ka oma eelistatuid paik, kus armastate, alatiselt oleskleda?“
 „Eks ikka — rannasalongi lokaalis!“

Toas läks lõbusaks.
 „Vaata nõnda! Säärased linnuga sa hättä ei jää. Vahva linn.“
 „Võib olla, võib olla,“ kisendas linn, vehkides tiibadega. „Kuidas tahate. Ei tea. Esitage projekt... Muide, palun... Muide, ei... Muide, eks näeme...“
 „Pidage, seltsimees korrapidaja,“ lausus äkki miilitsamees korrapidajale, kes oli valmis jätkama linnuomanike nimekirja. „Vast saame hakkama selleta.“

Ning miilitsamees pöördus kõikide imestuseks papagoi poole ja anus alandlikult:

„Seltsimees esimees, tulime tänavasillutuse parandamise pärast.“

„Ei ole aega, ei ole aega,“ vastas viivitamata papagoi.

„Kultuurpargi suhtes tahaks kõnel-
 da,“ jätkas miilitsamees.

„Järgmise eelarve puhul...“ algas oma vastust papagoi, kuid miilitsamees enam ei kuulanud teda, vaid pöördus korrapidaja poole öeldes rahuldalt:

„Kõik on korras. Alul ma veel kahtlesin. Mõtlesin, et on teine Jaoskonna arsti oma. Aga nüüd on selge. Helistage, palun, seltsimees korrapidaja, linna nõukogu esimehele, seltsimees Kišnarevile.“

Mõni minut hiljem korrapidaja pani telefonitoru hargile ja lausus tasa miilitsamehele:

„Vastati, et linn tuleb jalamaid ära tuua. Tuntud kogu päev kangesti muut.“

Yapurtala maharadža

Maurice Dekobra

Hotell Ritz'i suur söögisaal säras pidulikus ehtes. Kõik luksuulikult kaetud, lilledega ehitud lauad olid juba võetud ja daamide dualetid võistlesid härrade elegantsusega. Suursugune Pariisi seltskond oli siia kokku tulnud, valged naiste õlad helkisid mustade frakkide vahel ja teemantide hiilgus eraldas valgeid käsivarsi ning pehmelt laimestatud kuldjuust.

Ülemkelner Anselm seisis keset saali nagu kindral lahingväljal ja saatis oma vägesid võitlusse heaisuliste kõhtude ning janunevate kõrde vastu.

Korraga avanes uks ja üks võõras astus sisse, kelle paljas juuresviibimine häiris hotelli külalisi, täites neid viha.

See oli hulkur, koduta päevavaras sasistunud habernega, lagunenud kotadega, rasvase kübara, kõverdunud kaeluse ja narmendavate pükstega. Tal oli paberkrae kaelas ja punane side rinnal. Polnud raske aimata, et tal polnud kaeluseni kinni nõõbitud kuue all särki.

Üldine imestus haaras külalisi, kui tulija võttis viisakalt kübara peast ja ütles pehme häälega:

„Tere õhtust, härrased!“

Juba noogutas kiviks kangestunud Anselm oma tugevaimale kelderile, et kõrvaldada hulkurit kiires korras saalist, kui baari uksest astus sisse taksi-auto juht ja pöördus temale tasasel häälel:

„Lubage ütelda paar sõna, härra Anselm!“

Maitre d'Hotel kärsutas nina, nagu tal oli kombeks, kui erakordsed sündmused segasid ta auväärset rahu, ja küsis jämedalt:

„Mida soovite?“

„Te tahate selle hulkuri visata uksest välja?“

„Endastmõistetavalt,“

„Ärge parem tehke seda. Mina töin ta siia. Ta tuleb Unioni klubist, mille liige ta on, ja on oma sõpradega vedanud kihla sajale louisidorile, et sööb selles riietuses hotell Ritzis õhtust. Ta on nimelt Yapurtala maharadža.“

„Yapurtala maharadža?“ hüüdis härra Anselm üllatunult.

„Tasa! Tahtsin ainult juhtida teie tähelepanu, et vältida võimalikke pahandusi, eks ole, niisugune külaline!“

„Aga muidugi. Olen teile äärmiselt tänulik!“

Ja maitre d'hotel laskis tänulikult hõberahal libiseda autojuhi pihku. Mees eemaldus rahuldalt.

Hulkuriks rietatud maharadža maadles selle aja jooksul kahe tugeva kelnriga, kes olid tal haaranud kraest. Härra Anselm jooksis juure, kummardus sügavalt ohvri ees ja ütles tasa:

„Palun kõrgust meid lahkesti vabandada... Ma ei teadnud tõesti mitte... Kus soovite võtta istet?“

Maharadža heitis oma mõlemale vastasele hävitavalt põlgliku pilgu, pöör-

dus siis härra Anselmile ja ütles veendunult:

„Hästi muusika lähedale!“

See ootamatu pööre oli ergutanud külaliste uudishimu. Iseäralist sündmust hakati omavahel elavalt arutama.

Daamid sosistasid uudishimulikult:

„Kes ta on?... Kes ta ainult peaks olema?... Seda peaks ometi kuulma!“

„Küllap mõni jooanud lord...“

„Kuid ei. See on kindlasti kabareenäitleja, kes tahab esineda selles maskis.“

„Kas arvate, et ta laulab?“

Härra Anselm lähenes lauale, kus istus maharadža ja näis olevat sündmuse üle väga lõbusas tujus.

„Mida kõrgus soovivad süüa?“ küsis ülemkelner alandlikult.

„Kõigepealt jätke mind oma kõrgusega rahule,“ urises maharadža kulmu kortsutades. „Tooge mulle pealegi rediseid, verivorsti küüslauguga ja praetud kartuleid ning desserdiks... hm!... tooge mulle kaaviari. Ma pean teda ometi kord maitsma... olen temast niipalju kuulnud...“

Maitre d'hotel naeris viisakalt, kirjutas üles selle imeliku menüü ja tõttas minema.

Möödumisel ta peeti kinni ühest alatisest külalisest, kes sõi seal kahe ilusa naise seltsis. Ülemkelner sosistas küsimusele:

„Nii veidrat asja mul pole veel juhtunud. Kaaviari desserdiks! Mängib oma osa hästi!“

„Kuid, Jumal hoidku, kes ta siis on?“

„Noor maharadža...“

„Oo-ooh!“

Teade kandus kulutulena lauast-lauda ja kõik pilgud pöördusid ümberriietatud maharadžale, kelle veider kiht-

MUINASLINNUSTE AVASTAMISE HOOAJAL

„Paistab, et muinaseestlased olid läbi läbi linnarahvas — iga künka ja mätta otsas avastavad teadlased nüüd linnuseid.“

vedu valmistas suurt nalja kõigile neile blaseerunud elumeestele ja nende igavusest vaevatud daamidele.

Veinikelnar ilmus alandlikus kummarduses kaardunud seljaga, et kuulda, mida kõrgus soovivad juua:

„Barsac 14..., Pomard 18..., Chateau Hufoc 21...?“

Maharadža ei heitnud pilkugi ulatatud veinikaardile.

„Pool liitrit punast!“ ütles ta vahvalt.

Naabrilaas kerkinud naer kandus üle kogu saali ja üks noor härrasmees ei suutnud hoiduda vaimustatult hüüdmast:

„Bravo, ta teeb oma asja hästi!“

Vahepeal olid redised kantud lauale. Maharadža võttis nad külmavereliselt kahvli otsa, torkas soolatoosi ja õgis nad ühes koorega, hammustades parima isuga leiba kõrvale.

Jazz estraadil oli lakanud mängimast, muusikud hoidsid käed naeruga külgedel... Maharadža pöördus sõbralikult neile ja ütles armulikult:

„Na, selle asemel, et itsitada, võiksite mängida midagi lõbusat, et söök läheks kergemini kõrist alla!“

Naer ümberringi kõvenes... Üks väike daam, kes istus läheduses, ütles oma saatjale võlutud naeratusega:

„Kas ta pole vaimukas?“

Üks teine ütles kuuldavalt oma naabril:

„Kas tead ka, ta võiks mulle vägagi meeldida!“

„Ta näib pisut rüütellik, umbes nagu keskajal... kas sa ei leia?“

„Ehee, kuulge, teie!“ hüüdis India vürst härra Anselmile.

Kõik jutud vaiksivad, kui maitre d'hotel tõttas joostes maharadža laua juure, salvrätt kaenla all. Tekkinud vaikuses kuuldi maharadžat talumatult hüüdvat:

„Kurat võtaks, kuhu jääb mu kaaviar?“

„Kui kõrg...“

„Mis kõrgus! Kaaviar siia!“

„Kohe, mõne minuti pärast on valmis.“

„Mis? Kas ta pole veel keedetud?“

Kui kaaviar väikeses, valges portselanriistas serveeriti ja maharadža hakkas teda supilusikaga segama, ei olnud vaimustusel enam piiri. Külalised plakutasid, joodi maharadža tervist.

Veel ilal polnud hotell Ritzis end nõnda lõbustatud. Kassir unustas kirjutamise ja kelderid serveerimise, ilma, et maitre d'hotel oleks neid sundinud tähelepanule.

„Kuidas on sigaritega?“ hüüdis õnnestunud õhtu sangar.

Härra Anselm lähenes maharadžale ratastel veereva sigarikastiga, mis sisaldas valiku parimaid suitsetusmaterjale, ning pakkus kõrgele võõrale havannat.

„Kas teil lühikesi pole?“ küsis see.

„Kahetsen väga, meil on ainult Bock..., Henry Clay..., võiksin praegu pakkuda senaatorit...“

„Teil on senaator?... Väga hea, seda olen juba ammu soovinud suitsutada! Hüva, vanapoiss. Käi nüüd oma sigarivankriga minema!“

Ta maitses oma sigarit kohviga inimese suurepärasest tujus, kes on kihlveo võitnud, kui korraga kaks külkhabemega härrat, kelle sisseastumist keegi polnud märganud, lähenesid maharadžale seljatagant. Nad panid tal- le kääle õlale ja ütlesid:

JÄRJEKORDNE PEKSASAAMINE

„Siin pole midagi parata — võõrastega klobimises meie peame kinni oma õilsast ja kuulsusrikkast 700-aasta- traditsioonist!“

PEALINNA KOHVIKU-TUUBE

„Rahvusvaheline“ tehingumees.

NALJU.

Ainus soov moodsal ajal.

Ema noorpaarile, kes sõidab pulmareisile:

„Tulge hästi ja tervelt tagasi ja fikka jälle üheskoos!“

★

Hea eeskuju

„Nüüd aga, pois, tööta, et sa ial armast ei valeta!“

„Jah isa!“

„Hüva, ja nüüd mine telefoni juure ning ütle kõlistajale, et mind pole kodus.“

★

„Kui teiega tantsein, preili, on mul tunne, nagu hõljuksin pilvedel.“

„Te eksite, mu härra, need on mu jalad.“

★

Tänamatus.

„Aasta otsa saatsin talle igapäev kaks kirja — ja nüüd abiellus ta kirjandajaga!“

★

Autosõitja võttis üksiku teekäija peale. Varsti selle järgi märkas ta, et ta taskukell oli kadunud. Ta pidurdas korraga, haaras raske kruvivõtme ja ähvardas sellega sõitjat:

„Taskukell siia!“

Kahvatades täitis see nõudmise ja lahkus siis sõnatult autost.

Kui autosõitja jõudis koju, küsis talt naine:

„Kuidas sa ilma kellata toime tulid? Oled jätnud ta öölauale.“

★

„Enn, mulle näib, sa abiellud minuga ainult seepärast, et tädi parandas

„Seaduse nimel! Te olete vangistatud!“

Maharadža pöördus kiiresti ümber ja kahvatas.

„Vabariigi nimel!“ kordasid härrad ähvardavalt. „Ärge püüdke panna vastu! Marss!“

Imestunud sündmuse tunnistajad püüdsid astuda välja maharadža kasuks, kes nähtavasti oli langenud eksituse ohvrile. Kuid teine kahest härrast oli ta juba välja viinud, kuna üks seletas kohkunud härra Anselmile:

„Maharadža? Niisugune?!... See on ju üks sellest kahest vangist, kes hiljuti Bourg la Reine'is panid toime suure murtvarguse ja täna hommikul tegid sandarmide käest putket!...“

NEEGUS ESINES RAHVASTELIIDUS

„Bravoo, Neegus! Hästi esinetud — oleme jälle ühe traagilise elamuse võrra rikkamad!...“

mulle kakskümmendtuhat krooni.“

„Rumalus! Abielluksin sinuga ka siis, kui oleksid selle raha pärinud mõnelt teiselt.“

★

Taskuvaraste keskel.

„Inimene, miks oled oma käe pannud sidemesse?“

„Eksitus, kulla mees! Härral, kelle tasku pistsin käe, oli hiirelõks taskus.“

★

Lapsesuu.

„Ai-ai, ma lõin oma põlve katki!“

„Ära nuta, laps. Nelja-aastane tüdruk ei tohi nutta!“

„Ja viieaastane ka mitte?“

„Ka mitte.“

„Aga kahekümneaastane?“

„Ei tohi.“

„Kuid miks siis ema eile nuttis?“

„Tal oli hambavalu.“

„Kas nelja-aastasel tütarlapsel ei valuta hambad?“

„Võivad valutada kah.“

„Aga kui tal on hambavalu, kas ta siis tohib nutta?“